

Uusi rakentamislaki: Ilmastaselvitys & pätevyudet

Betonilattiapäivä

20.5.2026

Jani Kemppainen, Rakennusteollisuus RT ry

Jani Kemppainen

- Asiantuntija, DI
 - Rakentamisen kehitys
 - Rakentamisen laatu
 - Työmaiden tuotanto
 - Yhteistoiminta rakennushankkeessa
 - Energiatehokkuus
 - Sisäilma-asiat ja kosteudenhallinta
 - Digitalisaatio, tietomallistandardointi CEN/TC 442
 - Vähähiilisyys ja ympäristö, CEN/TC 350
 - Määräykset ja ohjeet
 - Lainsäädäntö
 - Alan ohjeistukset, RYL, RIL-oppaat, RT-kortit
 - Rakennusvalvontojen linjaukset

Ilmastaselvitys

38§ Rakennuksen vähähiilisyys (voimaan 1.1.2026)

- Ilmastaselvitys tehdään loppukatselmusta varten seuraaville rakennuksille
 - Rivitalo
 - Asuinkerrostalo
 - toimistorakennus ja terveyskeskus
 - liikerakennus, tavaratalo, kauppakeskus, myymälärakennus, myymälähalli, teatteri, ooppera-, konsertti- ja kongressitalo, elokuvateatteri, kirjasto, arkisto, museo, taidegalleria ja näyttelyhalli
 - majoitusliikerakennus, hotelli, asuntola, palvelutalo, vanhainkoti ja hoitolaitos
 - opetusrakennus ja päiväkoti
 - Liikuntahalli
 - Sairaala
 - Lämmitetyltä nettoalaltaan yli 1 000 neliömetrin suuruinen varistorakennus, liikenteen rakennus, uimahalli ja jäähalli
- Yllä mainitulle rakennukselle laaditaan rakentamislupavaiheessa rakennustuoteluettelo
 - Ilmastaselvityksasetuksen mukaan luettelossa on oltava mukana tiedossa olevat rakennustuotteet
 - Luettelo on päivitettävä rakennuksen loppukatselmusta varten
- Ilmastaselvityksen laatimisvelvoite ei koske korjaus- ja muutostöitä, kerrosalaan laskettavan tilan lisäämistä eikä rakennuksen laajentamista

HUOM! EU-komissio antanut tarkemman säädöksen laskennasta, jonka vuoksi ilmastaselvityksen sisältö tulee päivittämään, lausuntokierros päättyi 30.4. Uudet vaatimukset tulevat voimaan 1.1.2028

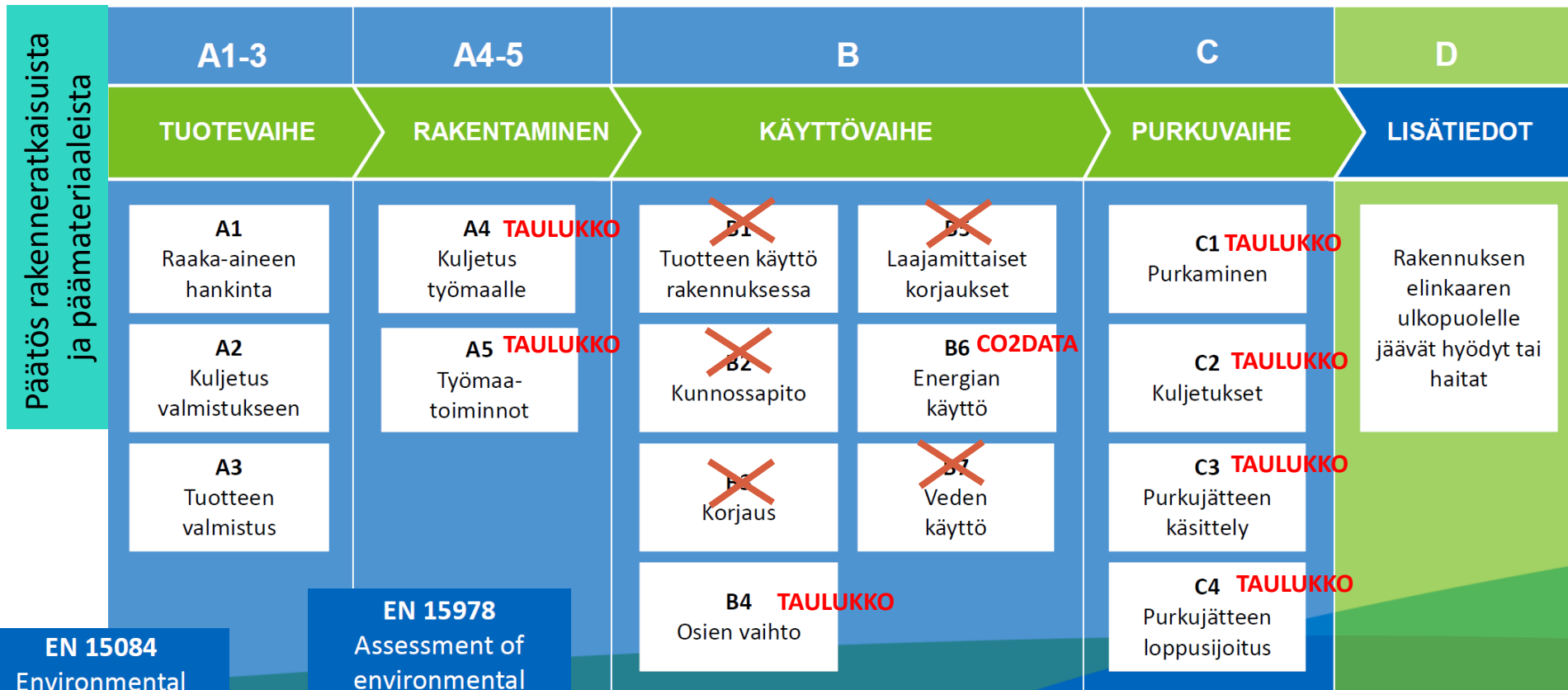
Pääluokka	Rakennus	Rakennuspaikka	Ei sisälly arviointiin
Alueosat		1.1.1 Maaosat 1.1.1.1 Raivaukset 1.1.2 Tuennat 1.1.3 Päällysteet 1.1.5 Alueen rakenteet Uuden rakennuksen tieltä purettavat rakennukset tai rakennusosat	<ul style="list-style-type: none"> - Kaivannot ja kanaalit (1.1.1.1–1.1.1.3) - Alueen varusteet (1.1.4) - Tuotteiden pakkaukset - Työmaata varten tarvittavat väliaikaiset tilat, telineet ja suojaukset - Puut, muu kasvillisuus, maaperä ja vesistö
Rakennusosat	1.2.2 Alapohja 1.2.3 Runko 1.2.4 Julkisivut, ovet ja ikkunat 1.2.5 Ulkotasot ja parvekkeet 1.2.6 Kattorakenteet	1.2.1 Perustukset	<ul style="list-style-type: none"> - Tuotteisiin kuulumattomat erilliset naulat, ruuvit, liimat, tiivisteet, saumaukset ja muut kiinnikkeet - Savunpoistorakenteet - Tuotteiden pakkaukset
Tilaosat	1.3.1 Jako-osat (väliseinät, ovet, portaat) 1.3.2 Tilapinnat (lattiat, sisäkatot, seinät) pintakäsittelyineen 1.3.3 Tilavarusteet (kiintokalusteet) 1.3.4.2 Hormit ja tulisijat 1.3.5 Tilaelementit (mm. kylpyhuonemuodulit)		<ul style="list-style-type: none"> - Listat ja kulmavahvikkeet - Kaiteet (1.3.1.4) - Tilaopasteet (1.3.3.5) - Keittiölaitteet (mm. liedet, jääkaapit, pesukoneet) - Tuotteisiin kuulumattomat erilliset naulat, ruuvit, liimat, tiivisteet, saumaukset ja muut kiinnikkeet - Tuotteiden pakkaukset
Talotekniikka	<ul style="list-style-type: none"> - Lämmitysjärjestelmän pääosat - Vesi- ja viemärijärjestelmän pääosat - Ilmastointijärjestelmän pääosat - Jäähdytysjärjestelmän pääosat - Sprinklerijärjestelmän pääosat - Sähköjärjestelmän pääosat - Hissit ja liukuportaat 	Rakennuksen ulkopuolella sijaitsevat talotekniikan osat, jotka eivät palvele rakennusta vaan rakennuspaikkaa (esim. aluevalaistus tai ulkokatosten sähköjärjestelmä)	<ul style="list-style-type: none"> - Tietotekniset järjestelmät - Taloautomaation järjestelmät - Varavirtajärjestelmät - Erilliset koneet ja laitteet - Tuotteiden ja laitteiden pakkaukset

Rakennuksen hiilijalanjäljen ja -kädenjäljen laskenta

Periaatteeltaan yksinkertaista kerto- ja yhteenlaskua, standardista poikettu mm. elinkaaren pituuden osalta

2-3 v.

50... 150 v.

EN 15084
Environmental product declarations

EN 15978
Assessment of environmental performance of buildings.
Calculation method.

HUOM! 1.1.2028 lähtien moduulit B1-B3 mukaan laskentaan

Hiilikädenjälki

Uudelleenkäyttö

- Voidaanko purettavia tuotteita uudelleenkäyttää?

Kierrätys

- CO2data, materiaaleille päästöarvoja
- Ylimääräinen uusiutuva energia

- Asetuksessa laskentakaava
- Tuotteiden hiilivarasto

- CO2data, taulukkoarvo
- Karbonatisoituminen
- CO2data, taulukkoarvo

HUOM! Kädenjäljelle ei lasketa loppusummaa eikä kädenjälkeä vähennetä jalanjäljestä

RakL 38a§ Hiilijalanjäljen raja-arvo

- Uuden rakennuksen hiilijalanjälki ei saa ylittää 38 §:n 1–9 kohdassa tarkoitettujen rakennusten käyttötarkoitukseluokittain säädettyä raja-arvoa
- Rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvo koskee vain rakennuksen hiilijalanjälkeä
 - Perustukset kuuluvat rakennuspaikkaan, mutta mihin kuuluu kannen alle tuleva kylmä paikoitustila?
- Raja-arvoa annettaessa voidaan ottaa huomioon sellaiset erityistilanteet, joissa raja-arvon alittaminen on rakennukseen, sen käyttötarkoitukseen tai sijaintipaikkaan liittyvien
 - ominaispiirteiden taikka
 - 29 §:n mukaisten olennaisten teknisten vaatimusten teknisen ja toiminnallisen toteuttamisen vuoksi erityisen vaikeaa
- Raja-arvoista määrätään valtioneuvoston asetuksella

Hiilijalanjäljen raja-arvot (kg CO₂e/m²/a)

Käyttötarkoitukseluokka	Raja-arvo 1.1.2026	Raja-arvo 1.1.2029
Rivitalo	16	13
Asuinkerrostalo	16	12
Toimistorakennus ja terveystakeskus	20	17
Liikerakennus, tavaratalo, kauppakeskus, myymälärakennus, teatteri, kirjasto, museo jne.	22	18
Majoitusliikerakennus, hotelli, palvelutalo, vanhainkoti, hoitolaitos	25	22
Opetusrakennus ja päiväkot	20	16
Liikuntahalli	21	18
Sairaala	29	28
Lämmitetyltä nettoalaltaan yli 1000 m ² suuruinen varastorakennus, liikenteen rakennus, uimahalli ja jäähalli	24	21

Miten käytännössä betonirakenteisen asuinkerrostalon päästöt tippuu 16 -> 12 kgCO₂/m²/a

- GWP.85 betonista
 - Väliseinäelementit -0,6
 - Ulkoseinäelementit -0,55
 - Kaikki ontelolaatat -0,5
 - Parvekelaatat ja -pielet -0,2
 - Välipohjan massiivilaatta -0,05
 - Vähähiilinen julkisivutiili -0,1
 - Kaukolämpö -> maalämpö -1,1
 - Työmaan energiankulutuksen mittaaminen -0,6
 - B6 päästöjen väheneminen (-26-29) -0,4
- GWP.70 betonista
 - Väliseinäelementit -0,7
 - Ulkoseinäelementit -0,65
 - Välipohjien ontelolaatat -0,45
 - Yläpohjan ontelolaatat -0,1
 - Vähähiilinen julkisivutiili -0,1
 - Kaukolämpö -> maalämpö -1,1
 - Työmaan energiankulutuksen mittaaminen -0,6
 - B6 päästöjen väheneminen (-26-29) -0,4

Pätevyydet

Suunnittelijoiden ja työnjohtajien pätevyyksien toteaminen muuttui

- Työ- ja tutkintotodistuksia ei enää toimiteta rakennusvalvontaan arvioitaviksi
- Jatkossa pätevyyden toteaa valtuutettu toimielin
 - FISE, Kiwa Inspecta, Eurofins Expert Services, SETI
 - Lisäksi voimassa oleva FISE-pätevyys ja siirtymäsäännös (RakL 195§) mahdollisia
- Haettu valtakunnallinen pätevyys voimassa 7 vuotta
- Uusi pätevyysluokka, erittäin vaativa
- Tavanomaisen luokan työkokemusvaatimus poistuu, muuten koulutus- ja kokemusvaatimus säilyy nykyisellään
 - Tutkinnon sisältövaatimukset tarkentuvat
- **YM jatkoi 195 § siirtymäsäännöksen voimassaoloa kolmella vuodella eli vuoden 2029 loppuun**

195§ Kelpoisuuksia koskeva siirtymäsäännös (tuunauassarja)

- Kelpoisuusvaatimukset täyttävänä suunnittelijana tai työnjohtajana pidetään 1 päivään tammikuuta 2030 saakka myös henkilöä, jolla on enintään viisi vuotta ennen tämän lain voimaantuloa jonkin rakennusvalvontaviranomaisen antama hyväksyntä vastaaviin tehtäviin sekä vaativuusluokan että rakentamishankkeen käyttötarkoituksen osalta ja jolla voidaan näin katsoa olevan tehtävän vaatimat edellytykset. **Jos suunnittelutehtävä tai työnjohtotehtävä on kesken 1 päivänä tammikuuta 2030, säilyy kelpoisuus kyseisessä tehtävässä sen päättymiseen saakka.**
- Poikkeuksellisen vaativan suunnittelutehtävän kelpoisuusvaatimukset täyttävänä voidaan pitää erittäin vaativan vastaavan vaativuusluokan pätevyystodistuksen omaavaa luonnollista henkilöä, jolla on enintään viisi vuotta ennen tämän lain voimaantuloa jonkin rakennusvalvontaviranomaisen antama hyväksyntä poikkeuksellisen vaativiin vastaaviin tehtäviin ja jolla voidaan näin katsoa olevan tehtävän vaatimat edellytykset. Edellä 85 §:stä poiketen rakennusvalvontaviranomainen voi tässä tapauksessa todeta kelpoisuuden ilman poikkeuksellisen vaativan vaativuusluokan pätevyystodistusta.
- Poikkeuksellisen vaativan työnjohtotehtävän kelpoisuusvaatimukset täyttävänä voidaan pitää erittäin vaativan vastaavan vaativuusluokan pätevyystodistuksen omaavaa luonnollista henkilöä, jolla on enintään viisi vuotta ennen tämän lain voimaantuloa jonkin rakennusvalvontaviranomaisen antama hyväksyntä poikkeuksellisen vaativiin vastaaviin tehtäviin ja jolla voidaan näin katsoa olevan tehtävän vaatimat edellytykset. Edellä 89 §:stä poiketen rakennusvalvontaviranomainen voi tässä tapauksessa todeta kelpoisuuden ilman poikkeuksellisen vaativan vaativuusluokan pätevyystodistusta.

Lakisääteiset pätevyudet

Suunnittelijat

- Rakennussuunnittelija
- Rakennesuunnittelija
- Pohja- ja kalliorakennesuunnittelija
- Ilmanvaihdon suunnittelija
- Kiinteistön vesi- ja viemärlaitteiston suunnittelija
- Rakennusfysikaalinen ja kosteusvaurion korjaustyön suunnittelija
- **Akustiikkasuunnittelija**
- **Maisemarakentamisen suunnittelija**

Työnjohtajat

- Vastaava työnjohtaja
- KVV-työnjohtaja
- IV-työnjohtaja

Rakennusvalvonta ei voi vaatia hankkeelta muita suunnittelijoita tai työnjohtajia

Esimerkkejä kohteiden vaativuusluokista uudisrakentamisessa (työnjohtaja)

- Vähäinen
 - Liiteri, pieni autotalli, alle 25 m² rakennukset
- Tavanomainen
 - Omakotitalo, vapaa-ajan rakennus, teollisuus-, varasto- tai maatalousrakennus, enintään 3 kerrosta (sis. kellari ja ullakko), enintään 500 m²
- Vaativa
 - Enintään 8 krs, asuinkerrostalo, päiväkotit, terveyskeskus, liikuntarakennus
- Erittäin vaativa
 - Suuret asuinkerrostalot (9-16 kerrosta), oppilaitokset, urheiluhallit, liike- ja toimistorakennukset, hoitolaitokset ja majoitusrakennukset
- Poikkeuksellisen vaativa
 - Yli 16 kerrosta, sairaalat, liikenneterminaalit, kongressikeskukset, poikkeukselliset kantavat rakenteet, poikkeuksellisen vaikeat perustamisolosuhteet

Kiitoksia!

jani.kemppainen@rt.fi